

Sjettedel vil der ikke kunne være indbefattet den allermindste Stump, som kan benævnes Eng, Gjerdselskov eller Tørvefær. Men derhos forekommer det mig ogsaa at være en i og for sig aldeles urimelig Bestemmelse. Jeg ser nemlig dog virkelig ikke, hvad Skadeligt der skalde være i, naar en Fæstegaard har et Overmaal af de nævnte Herligheder, at man da ved Fæstledighed — og før kan der jo ikke være Tale derom — tager en Del af dem fra denne Gaard og henlægger samme til en anden Gaard, som netop mangler disse Gjenstande. Det er mig aldeles usforstaaeligt, hvorfor det skal forbydes. Det vil jo være en af de fornuftigste Dispositioner, en af de forstaaeligste Omdelinger, som man kan tænke sig, at man forsyner en Gaard, der mangler Eng, med nogen Overflodighed deraf fra en Gaard, der har Eng, og omvendt maaſte om-lægger Agerjord fra den første Gaard til den sidste. — Paragrafen indeholder dernæst den Bestemmelse, at heller ikke ved Salg til Selveiendom maa nogen af de omtalte Herligheder fraslilles en Gaard, undtagen naar en Landvæsenksommission kjender, at det Fornødne af Eng o. s. v. endda bliver tilbage ved Gaarden. Man kan ganske vist fra een Side let sige, at denne Tilføining er aldeles intelbetydende. Hvad er nemlig det Fornødne af Eng for en Gaard? Der findes jo, som bekjendt, Hundreder og Tusinder af Gaarde uden den mindste Eng. Det absolut Fornødne deraf bliver altsaa der-efter absolut Nul. Men Bestemmelsen skal formodentlig ikke opfattes saaledes. Hvad skal imidlertid den uhyfsalige Landvæsenksommission rette sig efter, og hvad skal den tage som sit Udgangspunkt, naar den skal domme om, hvorvidt en Gaard efter det af Gods-eieren foreslaaede Fradrag beholder det For-nødne af Eng, endſige da af Tørvefær? Skal Bestemmelsen maaſte forstaaes saaledes, at der skal blive nok tilbage deraf til Gaar-dens Forbrug til evige Tider? Saa maa der jo slet Intet fradrages af Tørv, da Tørvens Tilvæert, som bekjendt, er et meget tvivlsomt Spørgsmaal, og de Fleste endog antage, at den aldeles ikke borer. Skal der altsaa blive Noget tilbage til evig Tid, kan der selvsagt Intet tages fra Gaarden. Jeg ser ikke, hvor-

ledes Landvæsenksommisſionen skal kunne kjende om disse Spørgsmaal. Men sæt nu, at den kjender, at der ikke af disse Ting kan fradrag-es Gaarden Noget, hvorledes skal saa Bestemmelsen i Loven af 19de Februar 1861 § 2 bringes i Anvendelse med Hensyn til dem? Denne Lovbestemmelse gaar jo udtryk-kelig ud paa, at Godseieren, forsaavidt han allerede har solgt 9 Gaarde, har en Ret og, forsaavidt han først sælger 9 Gaarde, faar en Ret til at inddrage hvadsomhelst af det øvrige Gods indtil et vist Quantum. I hvilket Forhold vil nu den her foreliggende Bestemmelse i § 4 komme til at staa til den nævnte Bestemmelse i § 2 af Loven af 19de Februar 1861? Der forekommer mig at være en uløselig Konflikt imellem dem, men saa maa jo efter almindelige Lovregler — idetmindste saavidt jeg som Lægmand kjender dem — den ældre Lovbestemmelse gaa afveien for den nyere. Som § 4 i Lovforslaget er af-fattet, vil den altsaa i en meget væsentlig Grad ophæve Bestemmelsen i § 2 af Loven af 19de Februar 1861 og gjøre det umuligt for Godseieren at inddrage netop saadanne Torder, som det er ham af den største Vig-tighed at kunne faa inddragne, og af Hensyn til hvis Inddragning han har solgt sit Gods. — Endelig bestemmer Paragrafen — og det er ikke det mindst Mærkelige ved denne i mine Tanker høist mærkværdige Paragraf — at Godseieren heller ikke maa kunne overdrage Gjerdsel eller Tørv til Andre end Fæstere selv, med mindre den samme Landvæ-senskommission kjender, at der bliver Til-strækkeligt tilovers. I saa Henseende skal jeg nu villig erkjende, at Landvæsenksommissio-nens Skjon bliver meget lettere, idet det dog kun skal strække sig over den Tid, som Fæstet endnu kan være, og man altsaa kan opstille en Sandsynlighedsberegning med Hensyn til, for hvor lang en Tid det Fornødne f. Ex. af Tørv skal være tilstede. Men denne Bestem-melse giiber jo dybt ind i nu bestaaende Retts-forhold, i kontraktmæssige Rettigheder og For-pligtelser. Den vil komme i en ligefrem uløse-lig Strid med nu bestaaende Kontrakter. Med Hensyn til Tørvefær er det jo saaledes f. Ex. en bekjendt Sag, at selve Tørvemassen ikke er